

"Ey nefis! Sen muhabbetini kendi nefsine sarf ediyorsun! Sen, kendi nefsini kendine mabud ve mahbub yapıyorsun." İzah eder misiniz?

Burada geçen "**nefis**" kelimesi, ruhla bedeni birlikte ifade eder; yani "**zat, kendi**" manasına gelir.

İnsanın, muhabbetini kendi nefsine sarf etmesi, "**sadece kendini düşünmesi, kendini sevmesi, kendi menfaatini esas alması, kendi imkânlarını genişletmesi**" gibi, tamamen menfaat ve enaniyet esasına dayanan bir sevginin esiri olması demektir. Halbuki insanın dünyaya gönderiliş gayesi bu değildir.

Esasen, hiçbir varlık kendi zatı için yaratılmamıştır.

Sadece birkaç misal verelim:

Dünya; Güneş etrafında süratle yol alırken kendi işi için koşmamaktadır.

Güneş; ışığını etrafa saçarken, kendi yolunu aydınlatma gibi bir hedef gözetmez.

Ağaç; meyve verirken kendisi için vermemekte, keza, rüzgâr da kendisi için esmemektedir.

Her varlık Allah'ın emrindedir, onun askeridir, onun verdiği fitrî vazifeyi hassasiyetle yerine getirmektedir. Hiçbir şeyin varlığı kendisi için olmadığına göre, insan bu kaidenin dışında kalmaz. Zira o, ahsen-i takvimde yaratılmış en ileri mahluktur; arzın halifesidir, cennete namzettir. Bütün âlemleri yaratıp terbiye eden ve ona hizmet ettiren Rabbine iman etmek, kâinat kitabını mütalaa edip ilim ve irfanını artırmak gibi çok ehemmiyetli vazifeler yüklenmiştir.

İnsanın yaratılış gayesi kendisi için değil, Allah içindir; onun marifeti ve muhabbeti içindir. Bu hakikat şu ayet-i kerimede açık şekilde ders verilmektedir:

"Şüphesiz biz Allah'a aidiz (Allah içiniz - Allah'a ait kullarıyız) ve şüphesiz ona döneceğiz." (Bakara, 2/156)

Bu hakikatten gaflet eden bir insan, yaratılış gayesini sadece nefsine hizmet şeklinde tayin etmekle, nefsine bir nevi rububiyet vermiş olur ve onun emrine girer. İşte, iç dünyası gaflet, kibir ve bencillikten yoğrulmuş böyle bir insanın ruh

âleminde, ilahi emirlerin ve yasakların yerini nefsin arzuları alır.

Bu bedbaht insan, nefis neden hoşlanıyorsa ona hırs ile koşar ve neden hoşlanmıyorsa ondan şiddetle kaçır. Böylece ayet-i kerimede haber verildiği gibi, heva ve hevesini kendine bir nevi ilah edinmiş olur.

“Kendi hevâsını (hevesini, arzusunu) **kendisine ilah edinen, o kimseyi gördün mü? ...”** (Casiye, 45/23)

[Yirmi Altıncı Söz, Zeyl'in Birinci Hatve'sinde](#) şöyle buyrulur:

“...İnsan, cibilliyeti ve fıtratı hasebiyle nefsinı sever. Belki, evvela ve bizzat yalnız zatını sever; başka her şeyi nefsinine feda eder. Mabuda layık bir tarzda nefsinı medheder; mabuda layık bir tenzih ile nefsinı meâyibden tenzih ve tebrie eder.”